

tartozó minden más örökös tartományoknak keblökben régebben számízve van a közigazgatásból a latin nyelv, 's csak a magyar nemzet maga még az Európában, mely e nyelv nyomasztó súlyát magáról mindedig le nem rázhatja! Buzgó tisztelettel fogadta a magyar nemzet a nyelve gyarapodását elősegítő mindazon intézkedést, melyek 1790 év óta Fels. dicső emlékeztű nagyatyja és atyja uralkodásuk alatt történtek és törvénybe iktattattak: forró hálával adózik a hív magyar nemzet Fölségednek is mindazokért, miket az 1832 6. évi 3. d. tezikben a magyar nyelv dolgában megadni, valamint azokért is, miket mult évi nov. 9. ról 's f. e. mart. 14. ról kialott kir. kegy. válaszában megadandóknak nyilvánítani kegyeskedett, 's ezeket kegy. megerősítésének alázatos kértével ide rekesztett. Tj. javaslatunkba foglalva szinte törvénybe iktatni szándékozunk: nem titkolhatjuk el mindazáltal, hogy a nemzet édes ohajtási 's igazságos kívánati azokkal, mik eddig történtek 's megadattak, kielégítve épen nincsenek: de nem titkolhatjuk el abból eredő fájdalmunkat is, hogy sok megadva nines, mit a nemzetnek kívánni természetes jusa van, 's mit egy szabad és hív nemzetnek, törvényes Fejdelmetől kérni is, keserű szomorkodást, el nem érné pedig szívnyomasztó fájdalmat okoz. Ugyanazért meg levén teljesen győződve arról, hogy honi nyelvünk mint nemzeti legbecsesb kincsünk virágzásának meglankaszthatatlan buzgókodással terjesztésével magunknak, hazánkunk 's tetteinket egykor bírálendő utódinknak is szorosán tartozunk, 's ennél fogva e tárgyban felterjesztett igazságos kívánatink teljesítésének szorgalmazásával soha fel nem hagyhatunk: azok ismétlésével, miket f. e. jan. 30. ról tett felirásunkba foglalva terjesztettünk elő, kir. Fölségedet hódoló tisztelettel továbbá is arra kérni kénytelenítettünk, hogy: 1. Fölséged mult 1836. évi aprilis 24. ról kelt kir. válaszában akkép méltóztatván nyilatkozní, miszerint abban, hogy a felséges uralkodó házból származott Föhercegek a magyar nyelv tudásába tökéletesen avattassanak, kegyelmes intézkedéseivel a nemzet ohajtását megelőzte. — ezen fejedelmi nyilatkozásnak, 's ekkép az 1550. ki 5. d. ki, 1569. ki 33. d. ki és 1572. ki 2. d. ki. ezikk rendeletének tettegi teljesítését fűi tisztelettel és bizodalommal elvárjuk, azt a fens. Föghnökre is világosan kiterjesztetni, 's mind ezekről a nemzetet egy különös t. cikkben biztosítani kívánjuk. 2. Felhagyunk ugyanez úttal annaktovábbi szorgalmazásával, hogy a törvénykönyv hűlese magyar fordítása, egy a végre rendelőndő választmány által eszközöltessék: de miután az országos tanácskozásokban a nemzeti nyelv divatozik, a két tábla naplókönyvei és a köztük kölesönösen váltatni szokott üzenetek magyar nyelven iratnak, 's maguk az országos felirások is már egyedül magyar nyelven szerkesztettek: továbbá az 1832 6. ki: 3. d. ki. t. ezikk erejénél fogva a törvénynek magyar szerkezete az eredeti, mind az előbbi felirásban kifejtett okoknál, mind pedig annál fogva is, hogy minden esetre a törvényeknek két nyelven iratásuk miatt, a perlekedő felek és ügyvédek előtt, a homály és zavar- okozás, mely részükről néha még szántsándékosan kikeresett mód és eselszövény is, a bírak előtt pedig a kétség és abból könnyen eredhető megbotlás elzárassék, a k. k. meghívólevelek, az o. gyűléshez intézni szokott fejedelmi előadások, a k. k. mindennemű levelek és válaszok, és mindezekből keletkező törvények is egyedül magyar nyelven adassanak ki és készíttessenek annyival inkább, mivel a nemzetől azt, hogy magyar nyelven készített törvényeit még más és jelesen diák nyelvre is fordítsa, többé kívánni sem lehet, e felett önmagára azon lehető, de minden esetre kevés számú törvényhatóságra, nem pedig az összes törvényhozásra tartozván az, hogy ha a törvények fordításának valamely szükségét vélik, abbéli állított szükségök pótlásáról gondoskodjanak: nem mellőzhetjük el annak is világos megemlítését, hogy ama fő tekintet érdemlő körülményre való figyelmezés, hogy a Fejdelem hű magyarjait ön nyelvükön szólítsa meg, ön nyelvükön intézze hozzájuk válaszait, ön nyelvükön adja értésükre kegy. akaratit és kívánatit, 's mindezekkel bennök édesb hatást gerjessen: — nemesak a nemzetnek, hanem a kir. Fölségednek is valódi érdekében áll. 3. Szükséges levén az, hogy az ország minden kormány- és ítélőszékeli hivatalos kötelességeiket magyar nyelven folytassák, ennél fogva: a) Azon szabály, melyet a kir. h. t. tanácsra nézve már Fels. is megállapítani méltóztatott, a kir. udvari Kanczellariára is egyiránt terjesztessék ki. b) Minden polgári és egyházi ítélőszéknel a törvénykezés egyedül magyar nyelven zental ne csak vitethessék, hanem határozottan csak azon nyelven vitessék. Az eddig latin nyelven kezdett perek, mint számos megycben jó fogamattal 's minden felakadás nélkül már tettegi gyakoroltatik is, minden ítélőszék előtt magyarul folytattassanak, de az ítélet-levelek is, melyeket a Tárnokszék, a kir. tábla által is már divatba hozott gyakorlatot sem követve, mind csak latin nyelven adogat ki, általánosan magyar nyelven adassanak ki. c) Az előbbi felirásban kifejtett okoknál fogva, a magyar ezredeknél a kormányzavak magyarosíttassanak, a törvényhatóságokkal ne csak a magyar, hanem az országban tanuló minden más ezredek, katonai osztályok és intézetek 's maguk az országbeli fő hadi és várbeli kormányzések is általában magyarul levelezzenek: sőt az egész katonaságnál a magyar nyelv hozassék be, 's tisztéké, a fő hadi kormányzótól kezdve, csupán azok alkalmaztassanak, kik az 1830. ki 7. ki és Sik t. cz. következtében nemesak magyarul tudnak, hanem születésükre nézve is magyarok. Továbbá arra, hogy a magyar nyelv az egész hazában terjedve divatozzék, szükséges levén, hogy azt mindenki tulajdonává tegye: ennél fogva 4. Tanítás által kellvén a magyar honban módot nyújtani, hogy a hazai nyelvet mindenki megtanulhassa, őszinte egyenességgel megvalljuk, hogy azon igazságos és az egész hazára nézve igen érdekes kívánságunknak meg nem adása, hogy a latin nyelv helyett közönséges tanulónyelvnek a magy. nyelv állapíttassék meg, bennünk súlyos fájdalmat okozott: 's miután a nevelési és tanítási rendszer megállapítása kétségtelenül az összes törvényhozást illeti, annak, hogy főnebbi ki-

vánatunk mely móddal teljesítését a k. H. Tanács meghallgatásától függeszteni miért kelljen? sem helyét, sem törvényes okát nem látjuk. Legkisebbé sem vesszük kérdésbe a latin nyelv tudásának többféle hasznait: de azon nyelvet a tudósok 's azokká lenni szándékozók nyelvénél egyébként nem tekinthetjük, 's annak megtanulására senkit is kényszerítőleg kötelezhetőnek nem tartunk: mely sok kimenthetetlen és káros hátramaradást okoz az, hogy a gyermekek 's a már felserdült és érettebb koru ifjak a helyett, hogy a közönséges életben czéljokra használható tudományokat anyai nyelvükön mindjárt tanulhatnák, sok évig a latin nyelvnek tökéletességre különben is soha sem vihető tanulásával gyötörtetnek csak azért, hogy azt az iskolákból kilépve elfelejtsék, vagy a felsőbb tudományokat egykor latin nyelven hallgathassák! De a nemzeti nyelv terjedésére nézve is tepsedő veszteglést okoz az, ha tanulási nyelvnek a latin nyelv használattik: mert a nevelés 's tanítás az, melyen a nemzeti nyelv terjesztése legszelidebb uton érthetik el, a magyarul tanított magyar gyermekekkel és ifjakkal együtt tanuló más ajaku gyermekek és ifjak legkönnyebben és leghamarabb tanulják meg a magyar nyelvet, 's ennek, ha tudósi és hivatalos pályára nem lépnek is, már mint földmivelők, mesteremberek, kereskedők, 's mint az ország bármily helyzetű lakosai is, egykor lényeges hasznát veszik, 's a latin nyelv kényszerített tanulásában elvesztegetett idejökre vissza nem sohajtoznak. Ugyanazért előbbi kérelmünket ismételve azt a magyar ezredek és katonai növendékek iskoláira, és főkép a népis iskolákra is kiterjesztetni kívánjuk. 5. Hálás érzéssel vettük Fels. azon kegyelmes jelentését, hogy az ugynevezett magyar praeparandiák, vagyis a magyar nyelvtanításra alkalmas tanítókat készítő intézetek felállítása tekintetében, megelőzvé az ország Rendei kívánatát, azoknak erre alkalmas helyeken és minélelőbb leendő felállítatásukról már kegy. intézkedni is méltóztatott: hogy tehát Fels. abbéli kegy. intézkedéseit, melyek az egész nemzetre olly nagy érdekűek, részünkről is teljes buzgókodással elősegíthessük, arról, hogy e részben minő rendelkezések 's hol és mely móddal tettegi magunkat még a jelen országgyűlés alatt körülményesen értesíttetni kérjük. 6. A honi nyelv tudása kötelessége levén mindenkinek, ki a közös haza keblében 's ennek javaival él, az 1830. ki 4. ki. Szik tezik 4. ki. Szik rendelete, a most alkotandó törvény kihirdetésétől számított 10 év mulva, a Magyarországhoz kapcsolt részekre is terjesztessék ki, a sz. kir. városokra pedig az rendeltessék, hogy 10 év mulva, belföldi, a sz. kir. városokban magyar nyelvtudás nélkül polgári jusokat ne nyerhessen. 7. A nemzetiség éledése és terjedése tekintetéből: a) Minden Magyarországbán vert pénz magyar jelekkel és körülírással készüdjön. b) Minden köz és kamrabeli épület magyar színekkel és felirásokkal ékesíttessék, a magyar kereskedők hajóira, sőt egyéb magyar hajókra is magyar ezimer tétessék, ugyszinte a magyar katonaságnál is az ország színei hozassanak be, és a formaruhán levő diszjeleken, a „Ferdinandus I-us“ czím helyett „Vik Ferdinand“ czím tüntessék ki, ezeken felül mindennemű országos intézetekben az ország ezimere és pecsétje használtassék. c) Az idegen nyelvű vezetéknevek magyarosíttassanak, 's az ezt tárgyzó folyamodások legfelsőbb helyen minden taksa- fizetéstől fölmentessenek, 's azoknak, kik a magyar nyelvet nem tudják, nemesi vagy kir. adományos levelek Fölséged által ne adassanak. Kik egyébiránt 's a t.

Ezen felirásra köv. Pozsonyban majus 5. ról kelt k. kir. válasz érkezett 's a f. h. 6. ki. elegy ülésben felolvastatott: Sacrae etc. Eam demissae Repraesentationis Dominorum SS. et OO. de 4a currentis partem, qua benignae Altefatae Suae Majestatis Sacrae Resolutiones, relate ad promovendam Linguam Hung. de 9a Nov. a. p. et 14a Martii a. l. elargitae devoto animo recoluntur, gratam Eidem esse, annuereque summe fatam Suae Majestatis Sacrae ut Projectum substrati Articuli, quatenus illud cum diserto sensu praeprovoctatae postremae benignae Resolutionis Suae congruit, ac proinde § pho illius 2do exmisso, reliquo autem ejus tenore occasione solitae concertationis finaliter redigendo in legum tabulas referatur. Assentitur vero Eadem una, ut Sententiales Sedis quoque Tavernicalis lingua edí hungarica valeant, et hoc ipsum etiam in condendae legis inferatur textum. In reliquo tamen Repraesentationis illius tenore occurrere quaedam, quae cum salutari spiritu Articuli 7: 1792. necessariaeque in lege ferenda providentia semet rite componi non admittunt. Horum proinde intuitu Altefata Majestas Sacratissima intime Sibi conscia, sub auspiciis benignissimi Regiminis Sui, Seque auctore, plurimum ad ulteriorem linguae hungaricae efflorescentiam rite meditatis, ut par est, mediis promovendam collatum, atque benignitatem hanc paterno Ejus animo dehinc quoque constituram esse, praeprovoctatae Resolutioni Suae, tum reliqua in parte, tum vero in respectu Articulorum utroque idioma deducendorum fundamento etiam legis quarto abhinc anno conditae, per quam dignitati linguae patriae insigniter consultum est, porro quoque benigne insistendo, Dominis SS. et OO. majorem in modum hortatur, ut Termino concludendorum Comitiorum prae foribus existente, de Articulorum utroque idioma redigendorum suscipienda citra ulteriorem moram concertatione provideant. In reliquo etc. — II. A Ludovica magyar katonai intézet iránt. (költ. maj. 5.) Fels. 's a t. Az ország pénztárának állapotja fölől beadott hivatalos tudósítás folytában, a Ludovica magyar katonai intézet fundusának mibenléte fölött folytatván tanácskozásinkat, nem titkolhatjuk el abból eredő fájdalmas érzésünket, hogy ezen, a nemzet által 32 év óta forrón ohajtott intézet, melynek létbehozására számos hazafi nagylelkű adakozással járult, mindedig meg nem nyitott. Ezen fájdalmunkat kétszeres mértékben neveli az, hogy ezen intézet létesítését épen onnan látjuk akadályoztatni, honnét annak elősegítését leginkább várni kellene: mert egyedül az 1832 6. évi april. 30. an érkezett k. k. válasz volt az, mely a nemzetnek mind azt, hogy gyermekeinek ezen

katonai intézeti neveltetési rendszere megállapításában, és ezen leginkább magányosak hazafiai ajánlásából keletkezett alapítvány miképen kezelésébe a törvényhozás útján befolyással lehessen, mind pedig azt is, hogy ezen nemzeti intézetben a tudományok nemzeti nyelven taníttassanak, megtagadván, az ország Rendeit, kiknek az idő rövidsége miatt e részben többé felszólalni nem lehet, olly szomorító körülmények közé helyeztette, hogy mintsem olly tetemes áldozatokkal egy olly intézetet segítsenek elő, mellyben a nemzetnek nevelési rendszer-megállapítási jusa megtagadtatik, és a nemzetiség lassu előlésehez segédkezet nyujtsanak, inkább minden e részben tett ajánlásukat visszavették, s e miatt ezen intézet megnyitása épen azon fokozaton, mellyen annak hováhamarabbi létesülését minden körülmény legbiztosabban reménylhetni engedé, fenakadt. Illy fájdalomos érzések közt azonban nem tehetvén le azon biztos hiedelmünkről, hogy a Fejedlem atyai szívet hív alattvalóinak igazságos kérésével meghajthatni, az ezen intézet létesítésére szükséges 309,000 ft most is megajánlván, Felsőgedet aláztatosan kérjük, hogy a mult 1836ki aprilis 29kén ez érdemben tett felirással felterjesztett s most ismét ide zárt törvényjavaslatot, melly által sem valamely uj jus megadását elérni, sem a fejedelmi jusoknak csak távulról is sérelmet okozni nem kívánunk, hanem szoroson ragaszkodván azon jusokhoz, mellyeket a természet törvényei magzataik nevelésire nézve a szüléknek tulajdonítanak és a melly neveléséről országgyűlési intézkedést az 1790. 1. 66. törv. cz. is meghatározta, egyedül azt akarjuk eszközölni, hogy az 1808ki országgyűlés által kidolgozott nevelési rendszer e jelen időhez képest célirányosan változtassék és tökéletesíttessék, s hogy ezen nemzeti intézetben a tudományok ne legyen, hanem nemzeti nyelven taníttassanak, minek megtagadására a magyar tanítók és könyvek hiánya többé okul nem szolgálhat, kegyesen elfogadni, és ez által a nemzetnek ezen intézet létesítése iránti forró ohajtasát betölteni méltóztassék. Kik egyébiránt sa't. — III. A Ludovica magyar katonai intézetre tett ajánlások felterjesztése tárgyában: (költ. maj. 5.) Felsőgedes sa't. Midőn a Ludovica magyar katonai intézetre tett ajánlásokról szóló törvényczikkelyt Felsőgednek kegyelmes királyi jóváhagyás végett ezennel aláztatosan felterjesztjük sa't.

Őcs. s ap. kir. Fels. Pozsony vgye főispánjává s egyszersmind pozs. kir. várkapitányává Pálffy Károly gr. mélt. kegy. kinevezni, meghagyván mindazáltal tovább is Pálffy Leopold Ferdinánd grófnál e megye helytartóságát; továbbá gr. Batthyány Károlyt, a m. m. kir. helytartó-tanács díjtalan gyakornokát ugyanazon kormányzék tiszt. fogalmazójává, Pócz László urvölgyi bányaigazgatót pedig beszercebanynai tisztartóvá és szerügyelővé kinevezni, végre Patera Jánost, eddigelő urvölgyi ideigl. bányaigazgatót, e hivatalban megerősíteni.

(Hunyady Mátyás és Kölcsey emléke.) E két nagy magyar fölláttandó emlékre az eperjesi ágostai hitvallású evang. collegiumbeli magyar növendék-társaság tagjai f. e. majus 9kén külön-külön 28 pengő forintot küldöttek Székács József pesti evang. lelkészhez. —

A pestbudai hangászegyesületük s egyszersmind a folyó IVik zeneévből utolsó műelőadása vasárnap (maj. 17.) délutáni 4. órákor lesz Pesten a városi nagy redutterben, és többféle hangműből fog állni.

Kászonjakabfalvi és bogszegi László Ferencz arad megyei tb. Buda fővárosa választott polgára s nagy-és kisebb aranyérem-pénzbirtokos Budán f. maj. 1ső jén életpályája 74dik s házasságának 32dik évében, mellvízkórásra köv. tudósézhudásban elhunyt.

A es. kir. szab. rév-komáromi biztosító-társaság igazgatósága azon bizalomnál fogva, mellyel ez év kezdete óta számos és tolytonos biztosítás által megtiszteltetett, szerencsésjének tartja a nagyérdemű illető közönséget ez idegi ügyvivőji iránt értesíteni, kik is következők, n. m. Pesten: fűszerárus Amtmann Ferencz, Baján: szerárus Fazekas Ferencz; Bezdányban: városi jegyző Kovács József; Ujverbáson: városi jegyző Mokri János; Német-Palánkán: városi jegyző Brecka István; Újvidéken: fűszerárus Thill Antal; Pancsován: kereskedő Shivkovics Gábor; Temesvárott: vasáros Feldinger János Gottfrid; Török-Becsén: vasáros Brunner Lőrincz; Szegeden: vasáros Krebsz Mihály u. u. Ezeknél, valamint az igazgatóságnál Rév-Komáromban a társaság saját házában hajók s terheik biztosításai mindenkor a legillendőbb feltételek alatt elfogadtatnak; még pedig 50. vagy 100. ezer pengő forintnyi előre bejelentett biztosításoknál, száztól 5. és 10. díjengedély mellett.

„Szombathely: Horvát Fer. szombathelyi megyebeli pap, philosophia doctora s a szombathelyi kir. lyceum nyugalmazott igazgatója s tanítója f. hó 6kán gutaütés következtében elhunyt élete 79dik évében. A jámbor papot, derék tanítót, ügyes igazgatót több százra menő tanítványinak halás áldása kíséri, kiket 34 éves tanítói s e mellett 20 éves igazgatói pályáján nevelt a hazának. Béke hamvaira!”

KÜLÖNFÉLE: Egy jaskai zsidónő Horvátországban april 4dikén tökéletesen kiképzett 3 gyermekét szült, kik még maig is élnek s egészségesek. — Zimonyi magányos hírek szerint Konstantinápolyban komoly hadikészületek tétetnek, mi oda látszik mutatni, hogy a keleti kérdés rövid idő múlva meg fog oldatni; M. Ali mindazáltal szinte hatalmasul készül, s legközelebb 600 ostromalgyut vitete a part-vidékre, mellynek őtalmazására 50 ezer rendes katona minden perczen készen áll. — Szerbiában nyugalom és elégség uralkodik; a tanácsosok türelőleg kibé-kültek egymással és a pártok valamennyire csilapulni kezd, mit leginkább két tanácsos hirtelen halálának és a szultán által kiosztatott számos díszjelnek tulajdoníthatni. Összesen 31 Nischan-Ifihar rendjel jött ezuttal szerb tanácsosok és magas hivatalviselők birtokába. Mihály hget sz. Anna-rend nagykeresztjével ajándékozta meg a moszka czár. — Püspök-La-

dány is csakugyan elégett april 27kén délelőtt. Főlkapván t. i. az oblatamul s gondatlanul kiöntött izzó pernyét a dühöngő szélvihar, délelőtti tiztől délutáni két óráig ezer s néhány száz épületet porrá hamvasztott. Oltani ember és víz szüke miatt nem lehetett a többfelé s majd egy perczen égést, mert a p. ladányiak nagyobb része vagy mezei munkán volt vagy a debreczeni vásáron — de ha elég mentő vagy oltó kéz lett volna is — víz hiányában eszközölhetetlen volt az oltás. Szerencsére hogy a köz és uradalmi épületek a szélvonal sodrán kül esvén sértetlen maradtak. Püspök-Ladány k. alapítványi birtok levén a nmságu httó tanácshoz folyamodtak a boldogtalan elégték pénz-élet és fedélbeli segedelmért. Biharban is több helyen vala tűz, névszerint Vaskohon, Bikácson s Örvényden. Ó Beese is égett. — Kolozsvárott majus első reggele hófehér köntösben köszöntött be: a zene megszólalt ugyan hajnalban az utcákon, de nem annyira vígságból, mint szokásból. A körvidéki hegyek hóval valának borítva s egész nap havas eső hullott. Azóta is mind egyre didereggető fanyar idő jár. Feayüfalvára (Girelsau, Brád) april 21kén érkezének az erdővidéki Oltutajozási egyesület tutajai (talpai) az elsőn veres zászló loboga s több utast hozott magával. F r e k n é l a hidason felül szép renddel kikötének. Mihelyest háromszori tarack-lövessel hírül adaték a szerencsés megérkezés. tüstint kiseregle a népe vállalatot bámulni. A kikötés megesvén a tutajosokat az egyesület illő módon megvendéglé s kifizeté. A tutajok 132 darab szál fenyűfát vettek fel 5 — 10 öles hosszúságot, előlött négyeszegeűen 12 új vastagságra kifáragott cserfakkal voltak megterhelve; hoztak az itt építendő hídhoz 50 darab négy öl hosszú szép fákat s több 1 — 3 ölest is. A tutajok merre usztak, minden falunál mozsár-ropogással jelentették jövésüket s a falukból és mezőkről csoportosan tódult a nép láthatásukra. A tutajok-beli fa mind nyers, s idei januariusban vagatott, még is illy nagy terhet lehozni szerencsés volt az egyesület, melly e vállalat sikerítésére 18 személyt vett fel, kik a Küküllő vizén már tutajoztak s annalfogvást a tutajozást értik, sőt ezekhez Erdővidékről még másokat is alkalmaztatott s így az egyesületnek vaanak emberei, kik a tutajkötést s tutajozást tudják, ez okból az egyesület bármí donga s eszközfát, nemkülönbén fenyű, éger s cserdeszkat, hasonlólag bármíféle nagy cserfákat Brádig illő készpénzért leszállít. Így Olt Erdélyre nézve az leend, mi Magyarországra nézve a Tisza Erdélyben is számos az égés e száraz szeles tavaszon. E. H.

A m e r i k a.

(Szelindekeket illető indítvány a congressusban) Ujyork: John Quincy Adams a feketék és indiánok őtalmazója, boszuságát a floridai indusok szelindek általi üldöztetésén köv. esipós indítványban önté ki: „A hadi titoknok adjon tudósítást a háznak a szelindekek természeti, politikai és hadi történetéről, mellyből napfényre jöjön: mi szolgálatot tettek ezen segédsapatok ujabb időben az egyesült státusok hadseregének? A tudósítás adja elő azt is: mikép tud ezen finom állat különsgét tenni a szabad és rabszolga, vivő és nő, koros és gyermek vére közt. Továbbá számlálja elő: mennyi szelindeket és vadászt hozott a floridai kormány vagy hatóság Cuba szigetéről? s végre adjon véleményt, nem jó volna e a határkérdés eligazítása végett Mainebe is szelindekeket venni? —

S p a n y o l o r s z á g.

(Szökések a zendülők hadseregéből.) Bármikép folytatja is armánykodását Franciaországból d. Carlos, ügye csakugyan annyira jutott már, hogy minden reményit őrzőngéssel határosnak kell mondaní. Cabrera csapatiban tökéletes rendbomlás uralkodik, a legközelebb mult két hónapban 600 carlospárti fegyveres hódolt meg az alkotmányos királynénak, 1400 pedig a győző Espartero hatalmába került. Ezenkül számosan egyesenesen lakhelyeikre szöknek vissza s ekével cserélik föl a fegyvert.

A n g l i a.

(Irlandba növekedő izgas. Elegy.) A politikai izgas naponkint komolyabb színt ölt Irlandban. Majd valamennyi városban s helységben gyűlést tart a nép s mindenütt harsányul hangzik e hatalmas szózat: „Tökéletes javítás, vagy elválás Angliától! — Titkos költségekre mult évben 39ezer font sterlinget fordított a ministerség. — Egész Anglia esodálkodik hogy a damaskusi és rhodusi britt consul nem bírá pártolni a zsidóságot a hatóságok kegyetlenkedési ellen. — A királyné Windsorbul visszatért a fővárosba s csakugyan viselős, ámbár hivatalosan mindeddig nincs még jelentve ez örvendetes esemény. — A khinai háboru népszerű ugyan; de a nép jelenleg inkább belbajai orvosoltatását tartja figyelmes szemmel, mint a kérdéses villongást a távol khinaiakkal, kiket egyébiránt is gyáváknak s könnyen legyőzhetőkné szokott tartani. —

(Khinai tisztviselők véleménye a mákonykereskedésről) Néhány khinai tisztviselő 1836ban véleményt adott a csász. a mákonykereskedésről, melly annak részint mellette, részint ellene nyilatkozik. Hianae the 1ső mandarin s a főtörvényszék másod-elnöke megkérdeztetvén a császártul, azt nem annyira erkölcsi s egészségi mint pénzügyi szempontbul adá elő. A mákonyhasznalók, ugy mond, jobbadán rest, semmirekellő emberek; nem érdemlik hogy róluk gondolkozunk, sem azt, hogy megvessük. Igaz, egy kettő jó vénségre jut közülök, de többnyire mind korán hal el. De ez nem baj. Az évenkint születők nagy száma különben is terhire van az országnak. Itt csak attul kell félnünk, hogy a pénz-s élelemforrás az idegenek kezibe kerül s tönkre megy. Igaz hogy az ország törvénye tiltja a mákony behozatalt; de e tilalom a csempüztést kegyeli, legalább szükségessít, melly minden bünre képes zshivány-csoportot állít elő. Azért én nem tanácslom a khinai kikötők bezaratását minden idegen kereskedő előtt. Legjobb lenne a mákony-behozást nagy vám mellett az idegen kereskedőknek megengedni. Ha a vámot megfizetik, alhassak át a hongí kereskedőknek, kik azt cserélik be, de nem ezüstért, hanem khinai portékaért. Az idegenek, kiknek ezen adó nem esik annyira terhőkre, mint az a pénzmeay-

nyiség, melyet a kínai tisztviselők megvesztegetésire kell fordítaniok, örömmest elfogadják ez új rendeltetést. Ha a mákony-behozást egészen eltiltjuk, ez által csak a csempüztést mozdítjuk elő, s a tisztviselők nyereségét szaporítjuk, kik megvesztegethetők. E véleményt a császár megküldé a katonai fő és alkormányzóknak, s a hong-i kereskedőknek, és azt mindnyájan jóvá hagyják. De Tsutsun a szokásra ügyelő biztosság egyik tagja egészen ellenkező véleményü. Szerinte a mákonyt el kell tiltani s a csempüztöt halállal büntetni. A mákony, ugymond, csak arra való, hogy általa elérőntessék a népet s járjon alá hajtsák. Többek közt így szól: „Azt mondják, a mákonyelleni törvénynek nincs ereje; de azért el kellé azt törölni? Ha a törvényt meg nem tartjuk, elég ok ez arra, hogy előröljük? Sok bünt elkövetnek, sok gyalázatos, erőszak, ragadozás, csalás, becsületenség által meggazdagodik: ez eszközöket a törvény tiltja s azért azon ürügy alatt, hogy a törvény nem sokat ér, el kellé azt törölni? Sőt inkább kettőztetnünk kell a szígot, hogy hasznos, üdvös legyen. Azt tanácsolják: tenyészessük országunkban magunk a mérget hogy az idegenek azt be ne hozzák. Szép tanács, ha—mondom! E szerint a Kanton körüli kies rónaságot, hol egy évben háromszor aratunk, mákonytermő földé kell változtatnunk! — A veres haju idegenek Tokien, Tsikihang, Kianguan, és Tsantung tartományba be mernek vitorlázni. Viseletjük napról napra kevélyebb s vakmerőbb, szándékjuk aggálllyal tölt el. Böles nagy apád Kanghi, kinek szent tanítását tisztelettel olvasgatom, azt mondá: „Féltő hogy később időkben Khina a nyugati népekkeli villongás által, kik a tengeren jönnek, veszélybe ne jusson.“ Ennek alig egy százada s im a veszély kezdete szemünk előtt van.“ Hiukiu hadministerségi albiráló is e nézetben osztozik. „Ki biztosíthat bennünket, így szól előterjesztvényiben, mikép sok hajó, mely elég vakmerő partunk előtt horgonyt vetni, nem azért jö e, hogy országunk erejét s gyöngéjét kikémlélje s kelevéző alkalmossal bennünket elnyelhesse. Hatalmunk van és ügyünk jó. A mákonyt veszélyesnek ismerni, mégis megengedni; nagyobb alót vetni oly czikkre, melyet mérgesnek tudunk, olyasmival, mi nem férne össze a szent uralkodó család szeplőtlen becsületével.“

Franciaország.

(Abdelkader elpártolásra szólítja föl a francziákat. Orleans hg Algirban. Elegy) Abdelkader fölszólítást intéze a francia katonákhoz és európai lakossághoz, melyben többi közt ezeket is mondja: „Jelentjük a keresztyéneknek, hogy mind azok, kik földünk e átpártolandnak, jó fogadtatást tapasztalandnak. Valamint személyes szabadságuk, szintügy vállalási gyakorlatjuk is biztítva leszen. A katonáknak kétszeres zsoldot fogunk adni, bármely ranguk is azok: a polgároknak szabad lesz mesterségüket gyakorlani; azok pedig, kik földművelők kívánnak lenni, e czélra földet, gabonát, barmokat és pénzt fognak tőlünk kapni. Kik háboru alatt hatalmunkba esnek, illő bánásmódban részesülendek, sőt kettős zoldban, ha velünk kívánnának harezolni. A sebesülteket fölgógy lásig szinte kétszerzett zolddal látandjuk el, melyet továbbra is megtartatnak, ha végkép hozzánk esatlakoznak. Ez ígéretünket szavunkkal s böcsületünkkel erősítjük.“ — Orleans hg Algirban követelőzőleg vizsgálá a károsult gyarmatosakat: A nemzet nem lesz fukar, hanem kárpótlást nyujtand Önöknek. Ne veszítsék reményöket. Az egész ministerség egy véleményü a királlyal. Thiers Önök mellett nyilatkozik s tudhatják, mily hatalmas pártfogó! Szerencsétlenségök nagy, de csak mulékony. Várják el Önök bizalommal a háboru végét, mellynek sikere kétségkül kedvező leend.“ Utóbb számos gyarmatos keserű panaszokdék Valée főkörmányzó ellen: kiknek azonban egész hidegséggel csak e szöveget mondá: „Én harezolni jövök a főkörmányzó parancsi alatt, nem pedig panaszokat hallgatni ki ellene.“ — April 15kén nagy tábori szemlélt tartott a két hg, és a hadsereg azonnal megindult az arabok ellen. — A National némelly éles megjegyzéssel kíséri az újabb közböcsánatot, leginkább a miatt vádolván a kormányt, hogy illy félrendszabályokat csupán azért alkotgat, hogy más ünnepélyes alkalmokkor nyilvános fitogatásul ismét legyen kinek megkegyelmeznie, holott azt már ezelőtt 2 évvel is teljesíthette volna. — Parisi levelek szerint Nápoly maga kérte ki Franciaország közbenjárását a kénygyre nézve, miután Ausztria önkéntes ajánlközását visszautasítá. — A Presse biztosság után írja, hogy d. Carlost a blayei föllegvárba szándékozik a kormány vitetni. —

(Nemours hg házassága és új közböcsánata.) Legújabb hírek szerint Nemours hg összekelése Viktória Szász-Coburg-Kohary hgnővel april 27-dikén esti 9 órakor a st. clouidi palotában véghez ment. A miniszterek, franciaországi tábornagyok s egyéb magasb hivatalviselők jelenlétükkel díszesíték az ünnepélyt, mellynek polgári része után az esketés következék, melyet a versaillesi püspök végezett el. A Moniteur e nászjelentés után következő két királyi parancsot közöl: 1) 1837iki majus 8dikén kelt közböcsánatunk kiterjesztetik mind azon politikai vádlottra s bünösre, kik az érintett közböcsánat előtt elítéltek, akár vannak börtönben, akár nincsenek. 2) Pecsétörünk és belminiszterünk e parancs végbehajtására megbízatvák. — E rendelet által 120 elítélt nyeri szabadságát és korábbi polgári álláspontját vissza.

Dánia.

A berlingi hírlap köv. nyilatkozik a Magen őrnagy és Scholten főkörmányzó laka előtt történt népgyületről: „Most mindenfelé azt beszélük, hogy egy nagy csoport ember, miután egy tisztviselő háza előtt „éljen e tisztelet, másik ablakánál, ki amannak ellenfele „vesszen e tisztelet“ harsozott. Hogy ez eseményről beszélnek, helyin van, csak hogy nem kell annak nagy fontosságot tulajdonítani. Ha a vád be van adva, annak alapos vagy alaptalan létét a törvényes hatóság vizsgálandja meg s annak tisztebe a

jó polgár nem avatkozik, mert nem egy csoport nép s fiatalság az, mely a felett ítélhet. Nem lehet ez alkalmossal meg nem említnünk a derék Algreen-Ussing mondását, mellyel az igazí ellenzést rajzolja: „Az örömet kihagyja a személyt a játékból; de ha nem szólhatni a dologról a nélkül hogy a személy is ne érintessék, akkor sem kereszt, sem rendszalag nem rettentí vissza; azonban még sem tartja magához illőnek, hogy egy csoport utzasuhancz közé vegyüljön s pörilag semmitérő „vesszen e tisztelet“ ordítson. — Kir. rendelet következtiben minden engedélyt és szabadítékot újra kell megerősíttetni, mi szép jövedelmet hajt a pénztárnak. —

Törökország.

Konstantinápoly, apr. 8án. A ministerségben meghasonlás van s aligha szakadásra nem kerül a dolog. Khosrev b. a hatalmak közbejárulását akarja, a többi pedig minden idegen befolyás nélkül magányosa kívánná egyezkedni Alival. Rezsíd b. megúván már a bizonytalanságot s veszélyeséget, a kettő közt ingadoz s lemondással fenyegetődik. E körülmény aligha fontos következtést nem huz maga után, mert vagy Alival magányosan kell egyességre lépni, vagy a diván nagyobb részit letenni. — Egy márt. 6kán kelt bairuti levél kivonatja köv. hangzik a damaskusi eseményekről: „Nem lehet félelem nélkül írnom azon csapást, melly a damaskusi ártatlan zsidó közönséget érte. A dolog állása ez: febr. 5én; inasostul elsikkadt egy kath. pap, ki már 40 évig lakott Damaskusban; több keresztyén azt mondá, hogy egy zsidó borbélyhoz látta bemenni, kit azonnal a basához vize: ez legott 500zat vágatott rá s kegyelmet azon föltét alatt ígért, ha bünöstársait kivallja. A halálnál is keservesebb kin bünösorsosai közül hét előkelőt megneveztetett a borbélyal azon hozzáadásal, hogy mivel a jövő husvétre szükséges kovásztalan kenyérhez keresztyén vér kell, őt a barát meggyilkolására 300 piastert jutalom mellett szólították föl, de ő azt tenni nem akarta, erre a hét szerencsétlent tüstint befogatá a basa, s kintpadra feszítetté. A vádlottak erősíték, mikép a biblia és talmud nemesak az ember-hanem az állatvér használatát is tiltja, de híjában; bilinesre verték, tömlőczbe vetették s naponkint új kint gondoltak ki számukra. A zsidók azért nyilatkoztak mellett szilárdul megmaradtak. Több zsidó iskolás gyermeket is tömlőczre hánytak, kik naponkint kevéskenyeret s vizet kaptak s hozzájuk anyjaikat sem bösátották, reménylén hogy kiesikarhatnak befőlők valamit. Egy zsidó azonban elment a helytartóhoz s előadá, hogy azon vádat, miszerint a zsidók keresztyén vért használnak a kovásztalan kenyérhez, több kormány alaptalannak mondá s a borbélyal azon vallomást csak a kintzás esikará ki; de ez csak az előadónak okozott bajt. A vádlottak házat lerontak s midőn semmit sem találának, ufolag a kintzást vevék elő, s a vádlottak hogy végre a halál minden kinnak véget vessen, magokra vallának, s midőn kérdeék: hol van a vér, magok közül egyre mondák, ki ezt tagadván ismét kintpadra feszíték, s itt azt mondá: házában van; félholtan azért oda viteték s egy szekrénykére mutatott, de abban a kívánt vér helyett egy esomó pénzt találtak, miért újra kintzás alá veték s tovább nem bírván alani a kint, az izlámra tért. Egy csillagjós mondá, hogy a zsidók ölték meg a barátot. De jaj annak az országnak, melly igazságot csillagjós jóslatok s kormányérdékek szerint szolgáltat! A borbély is áttért az izlámra. — Konstantinápolyban azon hírt, miszerint a cserkeszek egy orosz erősséget bevettek, csak színes ürügynek hiszik, melly alatt a moszkák más czélra roppant készüléket tesznek. A töménytelen szállító-hajó is a fekete tenger kikötőiben azt lát-szik mutatni, hogy a moszkák terve messzibbvägő.

Olaszország.

Nápoly, apr. 21. Politikai helyzetünk mind inkább rosul s bonyolul. Egy más angol gőzhajónak egy hadi briggel megjelente, s a Bellerophonnak, mint jött, köszöntő lövés nélküli elment, megdöbenté a kereskedőrendet, mit azon hír, hogy a nagy tengeren már több hajót elvettek, Maltában s Gibraltarban letartóztattak, még nagyobbított. Hogy Stopford adm. már visszatorlási parancsot kapott, az bizonyos. — Az Anglia s Nápoly közti szakadás kihirdetése köv. hangzik: „Sir Henry Bouverie vezérőrnagy malta kormányzó o exejához. Charlotte hgnő hajón apr. 10kén 1840. A tengerészet lordbiztosatál parancsot kapék, miszerint magam o felsége nápolyi követével közlekedésbe tegyem s készen legyek fölszólítására elegendő hadierővel vagy személyesen a szicíliai és nápolyi partokhoz vitorlázni, vagy pedig tiszteket oda küldeni, hogy az ottani vizen minden szicíliai vagy nápolyi hajót elvegyenek s addig tartóztassanak le, miglen o felsége követétül értesítvényt kapok, miszerint a britt kormány igazságos követelésinek, a szicíliai kénygyedárusságot illetőleg, melly az 1816iki szerződés megsértetése, már elégtétetet. Midőn most a nápolyi britt követül tudósítást kaptam, hogy o fels. a két Szcizilia királya nem akarja e követelést elismerni, van szerencsém exednak jelenteni, mikép én minélelőbb igyekszem a kapott parancsot teljesíteni; s kérem exedat e szabályokat tudassa azokkal, kiket illet. Stopford Robert hajóvezér.“ — Bár még Anglia s Nápoly közt háborura nem került is a dolog, de midőn Stopford adm. minden nápolyi hajót elfogat, ennek az lesz következtése, hogy majd a nápolyi hadihajók is elfogdossák az angol hajókat és Stopford adm. kénytetve lesz a nápolyi hadi hajókat megtámadni. —

Gabonaár: Pest, máj. 12dikén: Tiszta buza: —, 175; 165; — Kétszeres 145, 140, —; — Roza 132, 130 —, —; Árpa 108, 105, —, —; Zab 85, 83, 80, —; Köles —, —, —; — Köles-kása —, —, —; — Kukoricza 148, 144, 135; — pesti m. v. garas.

Dunavizállás: máj. 9kén: 5' 7" 12" az o fölött.

Vasutrésvény máj. 9kén: gyóri: 114¹/₄; n. szombati: 115.